

Bruxelles, 9 decembrie 2022
(OR. en)

15818/22

CORDROGUE 83
SAN 655
COHOM 154

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Data:	8 decembrie 2022
Destinatar:	Delegațiile
Nr. doc. ant.:	15227/22 + ADD 1
Subiect:	Concluziile Consiliului privind abordarea bazată pe drepturile omului în politicile în materie de droguri

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor Concluziile Consiliului privind abordarea bazată pe drepturile omului în politicile în materie de droguri, astfel cum au fost aprobate de Consiliu (Justiție și Afaceri Interne) în cadrul celei de a 3920-a reuniuni a sale, care a avut loc la 8 decembrie 2022.

**Concluziile Consiliului privind abordarea bazată pe drepturile omului în politicile
în materie de droguri**

Consiliul Uniunii Europene,

AMINTIND că Strategia UE în materie de droguri urmărește să protejeze și să îmbunătățească bunăstarea societății și a persoanelor, să protejeze și să promoveze sănătatea publică, să ofere un nivel ridicat de securitate și bunăstare pentru publicul larg și să îmbunătățească educația în domeniul sănătății¹; că aceasta se bazează pe dreptul internațional, inclusiv pe convențiile internaționale privind controlul drogurilor care formează cadrul juridic internațional al regimului mondial de control al drogurilor, precum și pe dreptul internațional al drepturilor omului;

AMINTIND angajamentul UE în cadrul Strategiei UE în materie de droguri de a consolida cooperarea internațională cu țări și regiuni terțe și cu organizații internaționale și regionale, precum și cooperarea la nivel multilateral, pentru a urmări abordarea și obiectivele strategiei, inclusiv în domeniul dezvoltării, și de a spori rolul UE de promotor la nivel mondial al unei politici în materie de droguri centrate pe persoane și pe drepturile omului;

AMINTIND că Strategia UE în materie de droguri urmărește să contribuie la reducerea cererii și a ofertei de droguri și să contracareze consecințele negative ale drogurilor printr-o abordare bazată pe dovezi, integrată, multidisciplinară și echilibrată, care să includă o perspectivă a egalității de gen și a echității în materie de sănătate²;

AMINTIND documentul final al sesiunii speciale a Adunării Generale a ONU din 2016 privind problema drogurilor la nivel mondial, care recomandă promovarea bunăstării societății în ansamblu prin elaborarea unor strategii științifice eficiente de prevenire, bazate pe dovezi, adaptate nevoilor persoanelor, ale familiilor și ale comunităților, ca parte a unor politici naționale cuprinzătoare și echilibrate în materie de droguri, pe o bază nediscriminatorie³;

¹ Obiectivul, bazele și abordarea Strategiei UE în materie de droguri 2021-2025.

² Strategia UE în materie de droguri, Introducere, punctele 8 și 2.

³ Documentul final al sesiunii speciale a Adunării Generale a ONU din 2016 privind problema drogurilor la nivel mondial, Prevenirea abuzului de droguri, litera (d).

AMINTIND Rezoluția 37/42 a Consiliului pentru Drepturile Omului al Organizației Națiunilor Unite⁴ din 23 martie 2018 privind contribuția la punerea în aplicare a angajamentului comun de a aborda și combate în mod eficace problema drogurilor la nivel mondial în ceea ce privește drepturile omului, care recunoaște valoarea intervențiilor cuprinzătoare și echilibrate în materie de politici, inclusiv a intervențiilor din domeniul promovării unor mijloace de subzistență durabile și viabile;

AMINTIND că drepturile omului sunt universale, inalienabile, indivizibile, interdependente și interconectate, inclusiv în contextul politicii în materie de droguri, al asistenței pentru dezvoltare, al îngrijirilor de sănătate și al justiției penale;

AMINTIND Concluziile Consiliului privind dezvoltarea alternativă, care salutau rolul de lider jucat de Uniunea Europeană și de statele sale membre în alinierea dezvoltării alternative la intervențiile aferente axate pe dezvoltare și legate de politicile în materie de droguri, precum și la strategiile globale de dezvoltare și la politicile sectoriale, cum ar fi: promovarea drepturilor omului în contextul politicilor în materie de droguri; reducerea sărăciei; dezvoltarea rurală și siguranța alimentară; accesul la terenuri și drepturile funciare; protecția mediului și schimbările climatice; soluționarea pașnică a conflictelor armate și securitatea; promovarea statului de drept și a bunei guvernante și protejarea egalității de gen⁵;

AMINTIND că punerea în aplicare coerentă, eficace și eficientă a măsurilor ar trebui atât să asigure un nivel ridicat de protecție a sănătății umane, stabilitate și securitate socială, cât și să contribuie la sensibilizare. Orice posibile consecințe negative neintenționate asociate punerii în aplicare a acțiunilor ar trebui reduse la minimum, drepturile omului ar trebui apărate și dezvoltarea durabilă ar trebui promovată⁶;

⁴ https://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?si=A/HRC/RES/37/42

⁵ Concluziile Consiliului privind dezvoltarea alternativă: „Către o nouă înțelegere a dezvoltării alternative și a intervențiilor aferente axate pe dezvoltare și legate de politicile în materie de droguri – o contribuție la punerea în aplicare a documentului final al sesiunii extraordinare a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite din 2016 și a obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU” (14338/18).

⁶ Strategia UE în materie de droguri, Introducere, punctul 3.

SUBLINIIND faptul că statele părți la Convenția ONU cu privire la drepturile copilului s-au angajat să ia toate măsurile corespunzătoare, inclusiv măsuri legislative, administrative, sociale și educaționale, pentru a proteja copiii împotriva consumului de droguri și pentru a preveni utilizarea copiilor în producția și traficul de astfel de substanțe⁷;

RECUNOSCÂND că trebuie abordată problema stigmatizării asociate consumului de droguri și afecțiunilor legate de consumul de droguri, în special deoarece acest stigmat poate avea un efect negativ asupra sănătății mintale și fizice a persoanelor care consumă droguri, mai ales a celor în situații vulnerabile și marginalizate, putând acționa și ca un impediment în a solicita sprijin⁸;

RECUNOSCÂND că natura multidimensională a fenomenului drogurilor necesită o abordare cuprinzătoare, care să includă o perspectivă de gen și de vârstă și să promoveze atât egalitatea de gen, cât și nediscriminarea persoanelor aflate în situații vulnerabile și marginalizate⁹;

AMINTIND necesitatea de a menține și de a îmbunătăți disponibilitatea, accesibilitatea și acoperirea serviciilor de reducere a riscurilor și a efectelor nocive, incluzând bunele practici bazate pe dovezi, ghidate de standardele minime de calitate pentru intervențiile de reducere a cererii de droguri în statele membre ale UE, în conformitate cu legislația națională¹⁰;

REITERÂND principiul continuității îngrijirii în cadrul procedurilor penale și importanța de a oferi persoanelor cu tulburări legate de consumul de substanțe o gamă largă de servicii pentru consumatorii de droguri bazate pe dovezi și disponibile pe bază voluntară, inclusiv îngrijirea, tratamentul, reducerea riscurilor și a efectelor nocive, servicii care să se bazeze pe consimțământul în cunoștință de cauză și să fie gestionate de profesioniști din domeniul sănătății, în conformitate cu legislația națională¹¹;

⁷ Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, articolul 33.

⁸ Strategia UE în materie de droguri, prioritatea strategică 6.4.

⁹ Poziția comună a sistemului ONU care sprijină punerea în aplicare a politicii internaționale în materie de control al drogurilor printr-o colaborare eficace între agenții – principii comune.

¹⁰ Strategia UE în materie de droguri, prioritățile strategice 7.1 și 7.2; Recomandarea Consiliului din 18 iunie 2003 privind prevenirea și reducerea patologiei asociate cu farmacodependența (2003/488/CE).

¹¹ Principiul continuității îngrijirii este statuat în Concluziile Consiliului privind promovarea utilizării unor alternative la sancțiunile coercitive în cazul infractorilor utilizatori de droguri; necesitatea consimțământului în cunoștință de cauză și a implicării profesioniștilor din domeniul sănătății apare în orientările internaționale, precum și în raportul Grupului de lucru privind detenția arbitrară (WGAD) referitor la politicile în materie de droguri.

RECUNOSCÂND că traficul ilicit de droguri reprezintă o amenințare pentru sănătatea, siguranța și calitatea vieții cetățenilor UE, precum și pentru economia legală, stabilitatea și siguranța statelor membre ale UE;

RECUNOSCÂND, de asemenea, eforturile de colaborare ale statelor membre ale UE și, în conformitate cu competențele acestora, ale Comisiei și ale agențiilor relevante ale UE pentru combaterea traficului ilicit de droguri și limitarea extinderii piețelor drogurilor ilicite;

SUBLINIIND nevoia de a preveni infracțiunile legate de droguri, cu accent deosebit pe necesitatea combaterii violenței, a traficului, a corupției și a exploatării persoanelor, în special a grupurilor vulnerabile, prin abordarea factorilor subiacenți care conduc la implicarea acestora pe piețele drogurilor ilicite;

AMINTIND principiile dreptului internațional al drepturilor omului, inclusiv principiile legalității și proporționalității infracțiunilor și pedepselor;

AMINTIND Decizia-cadru 2004/757/JAI a Consiliului de stabilire a dispozițiilor minime privind elementele constitutive ale infracțiunilor și sancțiunile aplicabile în domeniul traficului ilicit de droguri;

CONDAMNÂND pedeapsa capitală, execuțiile extrajudiciare și detenția arbitrară, inclusiv, în unele țări din lume, pentru infracțiuni legate de droguri;

RECUNOSCÂND că, în temeiul convențiilor ONU privind controlul drogurilor, statele pot lua în considerare măsuri alternative, neprivative de libertate, pentru persoanele acuzate de infracțiuni cu caracter minor legate de droguri în care nu este implicată violența și pot prevedea, în conformitate cu sistemele constituționale, juridice și administrative naționale, alternative sau măsuri suplimentare în ceea ce privește condamnarea sau pedepsele¹²;

¹² Convenția Națiunilor Unite împotriva traficului ilicit de stupefiante și de substanțe psihotrope din 1988, articolul 3 alineatul (4) litera (c).

AMINTIND Concluziile din 2018 ale Consiliului privind promovarea utilizării unor alternative la sancțiunile coercitive în cazul infractorilor utilizatori de droguri, care subliniază necesitatea ca statele membre ale UE să furnizeze și să aplice, acolo unde este cazul și în conformitate cu cadrele lor juridice, măsuri alternative la sancțiunile coercitive pentru infractorii utilizatori de droguri pentru a preveni infraționalitatea, a reduce recidivismul, a spori eficiența și eficacitatea sistemului de justiție penală, având în vedere totodată posibilitatea de a reduce daunele aduse sănătății și de a minimiza riscurile sociale¹³;

RECUNOSCÂND că, în concordanță cu Concluziile Consiliului privind promovarea utilizării unor alternative la sancțiunile coercitive în cazul infractorilor utilizatori de droguri, termenul „alternative la sancțiunile coercitive” ar putea, în conformitate cu legislația națională a statelor membre ale UE, să se refere și la alternative care sunt folosite în locul măsurilor de justiție penală tradiționale pentru infractorii utilizatori de droguri sau suplimentar, în paralel cu acestea;

OBSERVÂND totodată că, având în vedere diversitatea cadrelor juridice și a nevoilor statelor membre ale UE, adoptarea și punerea în aplicare a unor măsuri alternative ar trebui adaptate de către statele membre ale UE în funcție de realitățile lor și în concordanță cu legislațiile de la nivel național, european și internațional;

RECUNOSCÂND activitatea actuală a Comisiei Europene, prevăzută în Planul de acțiune al UE în materie de droguri 2021-2025, vizând recomandarea unei mai bune disponibilități, a punerii în aplicare eficace, a monitorizării și a evaluării măsurilor prevăzute ca alternative la sancțiunile coercitive pentru infractorii consumatori de droguri, în conformitate cu legislația națională a statelor membre;

AMINTIND documentul final al sesiunii speciale a Adunării Generale a ONU din 2016, care încurajează elaborarea și punerea în aplicare, ținând seama în mod corespunzător de sistemele constituționale, juridice și administrative naționale, a unor măsuri alternative sau suplimentare la condamnare sau pedeapsă în cazurile corespunzătoare, în conformitate cu cele trei convenții internaționale privind controlul drogurilor, precum și promovarea unor răspunsuri proporționale¹⁴;

¹³ Concluziile Consiliului privind promovarea utilizării unor alternative la sancțiunile coercitive în cazul infractorilor utilizatori de droguri, 2018, p. 5.

¹⁴ Documentul final al sesiunii speciale a Adunării Generale a ONU din 2016 privind problema drogurilor la nivel mondial, alineatul (4) literele (j) și (l).

LUÂND ACT, de asemenea, de faptul că poziția comună a sistemului ONU privind politica în materie de droguri recunoaște că convențiile ONU privind controlul drogurilor le permit țărilor să elaboreze și să pună în aplicare politici naționale în materie de droguri în conformitate cu prioritățile și nevoile lor, coerente cu principiul responsabilității comune și partajate și cu dreptul internațional aplicabil¹⁵;

RECUNOSCÂND necesitatea de a promova și de a încuraja participarea și implicarea activă și semnificativă a societății civile, inclusiv a organizațiilor neguvernamentale, a tinerilor, a persoanelor care consumă droguri, a persoanelor în curs de recuperare, a utilizatorilor de servicii sociale și de sănătate legate de droguri, a comunității științifice, a mediului universitar și a altor experți la elaborarea și punerea în aplicare a politicilor în materie de droguri¹⁶;

RECUNOSCÂND necesitatea de a evita orice conflict de interese în elaborarea și punerea în aplicare a politicilor în materie de droguri și de a se asigura că acestea nu sunt influențate de interese comerciale nejustificate și că orice conflict de interese este abordat în conformitate cu procedurile naționale în vigoare;

RECUNOSCÂND faptul că este o competență a statelor membre să elaboreze și să adopte politici naționale în domeniul justiției penale și legislație penală privind definirea infracțiunilor în materie de droguri și sancționarea lor și AMINTIND că, în conformitate cu articolul 168 din TFUE, Uniunea Europeană completează acțiunea statelor membre în vederea reducerii efectelor negative ale drogurilor asupra sănătății, inclusiv prin informare și prevenire,

1. INVITĂ statele membre ale UE să sprijine în continuare elaborarea și punerea în aplicare a unor politici și intervenții bazate pe dovezi care să plaseze drepturile omului în centrul răspunsurilor în materie de droguri, combătând în același timp criminalitatea și asigurând siguranța și securitatea publică, mijloace de subzistență durabile și viabile și sănătatea persoanelor, a familiilor și a comunităților din întreaga UE;

¹⁵ Poziția comună a sistemului Organizației Națiunilor Unite care sprijină punerea în aplicare a politicii internaționale în materie de control al drogurilor printr-o colaborare eficace între agenții, 2018, p.12; Rezoluția CND 62/8.

¹⁶ Elaborat pe baza Strategiei UE în materie de droguri 2021-2025, prioritatea strategică 7.3.

2. INVITĂ statele membre ale UE să promoveze în continuare politicile în materie de droguri care aderă la drepturile omului, să combată discriminarea și să reducă stigmatizarea persoanelor care consumă droguri, pentru a asigura accesul voluntar la servicii al persoanelor care consumă droguri, inclusiv la prevenție, la programe bazate pe dovezi privind abilitățile de viață, la reducerea riscurilor și a efectelor nocive, la detectarea și intervenția timpurie, la consiliere, tratament, reabilitare, reintegrare socială și recuperare, precum și tratamentul comorbidităților legate de droguri;
3. ÎNCURAJEAZĂ statele membre ale UE să promoveze în continuare, în cadrul politicilor lor în materie de droguri, măsuri adecvate din punctul de vedere al genului și al vârstei și măsuri care să reflecte nevoile specifice ale copiilor și tinerilor, ale femeilor și ale persoanelor aflate în situații marginalizate și vulnerabile;
4. ÎNCURAJEAZĂ statele membre ale UE să acorde o atenție deosebită protecției drepturilor copiilor, inclusiv protecției copiilor împotriva consumului de droguri, precum și prevenirii exploatarii copiilor în producția ilicită și traficul ilicit de droguri;
5. ÎNCURAJEAZĂ statele membre ale UE să se asigure că persoanele din sistemul de justiție penală, inclusiv cele care fac obiectul unor alternative la sancțiunile coercitive, au acces pe bază voluntară la servicii pentru consumatori de droguri bazate pe dovezi, nediscriminatorii, adecvate din punctul de vedere al genului și al vârstei, pe baza nevoilor lor și a consimțământului lor în cunoștință de cauză;
6. INVITĂ statele membre ale UE, după caz, să sprijine participarea și implicarea activă și semnificativă a comunității științifice și de experți, a societății civile, inclusiv a organizațiilor neguvernamentale, a tinerilor, a femeilor, a persoanelor care consumă droguri în politicile în materie de droguri;
7. ÎNCURAJEAZĂ statele membre ale UE și, în conformitate cu competențele lor, organismele și agențiile relevante ale UE să consolideze cooperarea internațională și să integreze abordarea bazată pe drepturile omului, bazată pe dovezi și echilibrată, în abordările lor, inclusiv în programele de dezvoltare privind politicile în materie de droguri, promovând respectarea deplină a dreptului internațional al drepturilor omului, inclusiv a principiilor egalității și nediscriminării;

8. ÎNCURAJEAZĂ statele membre ale UE, organismele și agențiile relevante ale UE să se asigure că măsurile de politică în materie de droguri orientate spre dezvoltare, inclusiv dezvoltarea alternativă, aderă la principiul lipsei condiționalității, la principiul nediscriminării și la principiul unei etapizări adecvate, promovează egalitatea de gen și că asumarea responsabilității în rândul comunităților vizate este un fapt;
9. ÎNCURAJEAZĂ statele membre ale UE și, în conformitate cu competențele lor, organismele și agențiile relevante ale UE să se opună ferm impunerii unor pedepse disproporționate și inumane pentru infracțiuni legate de droguri, cum ar fi pedeapsa cu moartea, execuțiile extrajudiciare și detenția arbitrară;
10. ÎNCURAJEAZĂ statele membre ale UE, după caz și în conformitate cu legislația lor națională și în cadrul convențiilor ONU privind controlul drogurilor și al legislației UE, să exploreze în continuare bune practici bazate pe dovezi și abordări inovatoare care reduc stigmatizarea și discriminarea persoanelor care consumă droguri;
11. INVITĂ statele membre ale UE și, în conformitate cu competențele lor, Comisia și agențiile relevante ale UE să colecteze și să facă schimb de informații cu privire la impactul punerii în aplicare a răspunsurilor în materie de justiție penală legate de droguri și a alternativelor la sancțiunile coercitive asupra persoanelor care consumă droguri, în special asupra celor aflate în situații marginalizate și vulnerabile;
12. INVITĂ statele membre ale UE și, în conformitate cu competențele lor, organismele și agențiile relevante ale UE să disemineze informații și să facă schimb de bune practici în ceea ce privește punerea în aplicare și dezvoltarea abordării bazate pe drepturile omului în politicile în materie de droguri și în abordările de reducere a stigmatizării și a discriminării, inclusiv prin intermediul acțiunilor externe ale UE;
13. INVITĂ statele membre ale UE, Comisia și agențiile relevante ale UE să reflecte, după caz, în conformitate cu competențele lor respective și pornind de la datele disponibile, aspectele legate de drepturile omului atunci când evaluează politicile în materie de droguri.